

نورجیزک

هدی مدوری (دانشجوی مامایی دانشکده علوم پزشکی سبزوار)

نسرین فاضل (عضو هیئت علمی دانشکده علوم پزشکی سبزوار)

- برای سالمندان یا افراد ناتوان، طی دوره شیردهی، بارداری (گروه C)، سابقه‌ی آسیب به سر؛
- دپرسیون عصبی، گرما، سندرم محرومیت از الکل،
- معتادان به نارکوتیک نباید قبل از ترک اعتیاد از این دارو استفاده کنند، چرا که به واسطه‌ی اثر آنتاگونیستی
علایم سندرم محرومیت را به وجود می آورد.

تداخلات مهم

دارویی: تاثیر داروهای دپرس کننده‌ی اعصاب مرکزی و مهارکننده‌ی های MAO را تقویت می نماید. داروهای باربیتوراتی و دیازپام هم ممکن است، دپرسیون عصبی، تنفسی و کلاپس قلبی - عروقی ناشی از بوپره نورفین را تشدید نمایند.

آزمایشگاهی: مواردی گزارش نشده است.

عوارض جانبی

شایع‌ترین عوارض: سرگیجه، خواب آلودگی، سردرد، هیپرتانسیون، میوز، تهوع و تعریق می‌باشد، و مهم‌ترین عوارض مصرف آن افزایش فشار داخل جمجمه‌ای و دپرسیون تنفسی است. سایر عوارض: گیجی، عصبی بودن، احساس سرخوشی، برادیکاردی، تاکیکاردی، هیپرتانسیون، تاری دید، استفراغ، یبوست، احتباس ادرار، هیپوونتیلاسیون و خارش می‌باشد (۲)

نتایج تحقیقات نشان می دهد، که ترکیب اورفنادرین و (Norgesic) paracetamol باعث بهبودی سریع تر علایمی مثل درد و اسپاسم و اختلال در فعالیت می شوند. (۳) تحقیقاتی دیگر اثر ترکیبی اورفنادرین و نورجیزک را روی بیمارانی که از درد عضله‌ی پشت گردن رنج می برند را تایید می کند. (۴)

(buprenorphine) بو پره نورفین یک ماده‌ی نیمه صناعی مشتق از بتائین و یکی از آلکالوئید های

"نورجیزک" نام ماده‌ی تزریقی است، که در ایران به طور غیر قانونی و با عنوان جعلی "داروی ترک اعتیاد" و در شیشه‌های ویال عرضه می گردد. نورجیزک (Norgesic) در کشور های غربی مانند ایالات متحده‌ی آمریکا، کانادا و کشورهای اروپایی به عنوان ترکیب شل کننده عضلانی با پایه‌ی فنادرین - آسپرین عرضه می گردد. و با آن چه که در ایران عرضه می کنند، کاملاً متفاوت است. نام نورجیزک نامی جعلی و غیرژنریک برای ماده‌ی عرضه شده در ایران می باشد. ترکیبات شناخته شده نور جیزک عرضه شده در ایران شامل بوپره نورفین و یک ماده شیمیایی قوی از گروه کورتون ها (citrate orphenadrine) (اورفنادرین سیترات) می باشد. (۱)

بوپره نورفین

این دارو یک ضد درد اوپیوئیدی است، و به گیرنده‌های اختصاصی stereo در دستگاه عصبی - مرکزی متصل می شود، و پروسه‌ی ایجاد درد و پاسخ های رفتاری به درد را تحت تأثیر قرار می دهد. دارو پس از ۱۰-۵ دقیقه از تجویز عضلانی جذب می شود، اتصال پروتئینی دارو خیلی بالا می باشد و به α و β گلوبولین متصل می شود.

مصرف بر حسب اندیکاسیون:

- رهایی از درد متوسط تا شدید در بیماران بالاتر یا مساوی ۱۳ سال؛
- به عنوان داروی قبل از بیهوشی؛
- آنالژی کنترل شونده توسط بیمار؛
- برگرداندن دپرسیون تنفسی ناشی از فتانیل؛

موارد منع مصرف

- در صورت حساسیت مفرط نسبت به هر یک از اجزای دارو؛

بو پره نورفین برای گیرنده های مخدر μ و احتمالاً κ در CNS می باشد. (۵)

نتایج تحقیق دیگر نشان می دهد، که بو پره نورفین یک وسیله مفید برای مطالعه بر روی تعدیل گیرنده های opioid مغز در vivo می باشد اطلاعات به دست آمده ممکن است، مرتبط باشد با طریقه عمل این دارو در درمان سوء استفاده از هروئین و کوکائین. (۷) همین تشابه اسمی بسیاری از معتادان و حتی کادر درمان را به اشتباه انداخته است، در صورتی که نورجیزک به دلایل زیر با بوپره نورفین تفاوت دارد:

۱- وابستگی فرد به چند دارو؛

۲- میزان نشنگی بالا در این نوع ماده؛

۳- استفاده ارز داروهای خطرناک مانند استروئیدها در آن؛ این ماده مخدر با همه نوع نمونه های پیشین تفاوت دارد. مهم ترین عارضه استروئیدها ایجاد اختلال در فعالیت غدد کلیوی و در نهایت بیماری کو شینگ می باشد. (۸)

از سوی دیگر استفاده از روش های کاملاً غیر بهداشتی در تهیه این محلول مشکلات زیادی را برای مصرف کننده در پی داشته است. قابل ذکر است که حداکثر نیاز بیمار به داروی بو پره نورفین در ۲۴ ساعت ۳ عدد آمپول می باشد، ولی آمپول نورجیزک به دلیل داشتن محلول هروئین هر ۲ الی ۳ ساعت نیاز به تزریق مجدد دارد. آمپول نورجیزک که به صورت قاچاق وارد کشور می شود، غیر استریل است. خطر دیگری که مصرف این آمپول دارد وجود کورتون در آن است، که سود جویان برای فریب مصرف کنندگان این آمپول، این ماده را به آن اضافه می کنند، زیرا مصرف این ماده مسکن موجب ورم بدن می شود و مصرف آن موجب می شود که، و خانواده های فرد معتاد تصور کنند وی چاق شده و بهبود یافته است. در حالی که مصرف این ماده بدون تجویز پزشک موجب از بین رفتن تعادل بدن و از کار افتادن غدد فوق کلیوی و بیمارهای دیگر می شود که می تواند کشنده باشد. استفاده از روش تزریقی نیز خطر

طبیعی فئاتر است. که این مواد از گیاه خشخاش گرفته می شود، و یک ضد درد اپیوئیدی محسوب می گردد.

بوپره نورفین برای اولین بار در سال ۱۹۶۸ ساخته شد. بو پره نورفین یک آگونیست نسبی گیرنده μ است، که همزمان خاصیت آنتا گونیست گیرنده κ را نیز دارد. به طوری که در دوزهای پایین اثر آگونیستی و در دوزهای بالا تر اثر آنتا گونیستی اش غالب می گردد، و افزایش دوز بالاتر از ۳۰ میلی گرم باعث افزایش تأثیر دارو نمی شود. و چون یک آگونیست نسبی است، علایم محرومیت آن بعد از قطع مصرف نسبت به دیگر مخدرها نظیر متادون و مرفین ضعیف تر است. به علت خواص ذکر شده در سال های اخیر مصرف گسترده ای در درمان اعتیاد، برای سم زدائی و یا نگه دارنده داشته است. بو پره نورفین به صورت ترکیب با نالوکسان (سوبکسن)، قرص خوراکی، قرص زیر زبانی و آمپول تزریقی وجود دارد. این ماده نام های تجاری متفاوتی نظیر تمجیزک، نورجیزک، بیوپریجیزک و ... دارد. بوپره نورفین به صورت خوراکی میزان جذب ناچیزی دارد که علت آن متابولیسم شدید روده ای و کبدی آن است. برای درمان اعتیاد تنها نوع زیر زبانی آن کاربرد دارد و نمونه ی تزریقی آن فقط به عنوان یک مسکن مخدر در گذشته مصرف داشته که اکنون آن هم منسوخ شده و مصرف ندارد. در سالیان گذشته نوع تزریقی بو پره نورفین در بعضی مراکز غیر مجاز برای درمان اعتیاد تجویز شد که در آن سال ها به نام تمجیزک مورد مصرف قرار می گرفت. و همین امر دست آویز عده ای سود جو شد، تا ماده ی مخدر ترکیبی و مخربی وارد چرخه مصرف مواد مخدر گردد با نام نورجیزک که هیچ شباهتی به نوع تزریقی بوپره فین واقعی نداشت. از هر ۱۰ کیلو تریاک به طور متوسط ۱ کیلو مرفین استخراج می شود. (۵)

این دارو (بوپره نورفین) آگو نیست - آنتا گونیست مخدر با فعالیت آگونیستی تقریباً ۳۰ برابر مرفین و فعالیت آنتا گونیستی، معادل ۳ برابر نالوکسان می باشد. آنالژی مربوط به دوز دارو ناشی از تمایل زیاد

درمان نمی شود بلکه به خاطر وجود هروئین اعتیاد بیشتری پیدا می کند.

عوارض تزریق نورجیزک

احساس نئشگی زیاد حین مصرف تا حدود نیم ساعت و احساس خماری شدید پس از ۲ ساعت، گیجی، منگی، کرختی، تعریق شدید، احساس گرگرفتگی، اندوکاردیت عفونی، پنومونی، آبسه وریدی، عفونت خون (سپسیس) عفونت قارچی، عفونت های منتقل شده از راه خون مثل هپاتیت C و B و HIV، تومم، هذیان، پر حرفی، ازدست دادن تعادل در هنگام راه رفتن، پوست سرخ و گل گونه، چرت زدن مکرر در زمان نئشگی و خماری، بزرگ شدن شکم، افزایش فشار خون، بزرگ شدن سینه ها، بی قراری و پر خاشگری، ریزش مو، جوش های صورت، اختلال کبدی، چاقی مفرط، ایجاد خطوط روی پوست شکم و ران، (سایر علائم سندرم کوشینگ) عفونت های مکرر خطرناک و در نهایت مرگ. (۹)

دیگری است که انتقال بیماری هایی مانند ایدز و هپاتیت را از طریق سرنگ و سوزن آلوده افزایش می دهد. بر اثر قدرت بیش از حد بوپره نورفین، فرد مصرف کننده بلافاصله پس از مصرف این آمپول به آن وابسته می شود، و به دلیل وجود ماده ای به نام هیدروکورتیزون در این نوع آمپول ها، مایع بین سلولی بدن، جذب شده و به زیر پوست انتقال پیدا می کند و در این حالت فرد معتاد و مصرف کننده، دیگر نیازی به مصرف سایر مواد مخدر را در وجود خود احساس نمی کند، اما از طرف دیگر با انتقال مایع بین سلولی به زیر پوست، احساس شادی و چاقی دارد. افراد سود جو با توجه به ناآگاهی مردم از اشکال تزریق بوپره نورفین برای درمان اعتیاد از آن استفاده می کنند و این افراد در داخل کشور و یا در مرزها در یک سری از آزمایشگاه های غیر قانونی ترکیباتی را که اصلا دارو نیستند، به اسم نورجیزک و تمجیزک به شکل ویال های تزریقی زرد رنگ تولید می کردند، این ویال های حاوی هروئین، محتویات کورتسون و مواد افزودنی هستند، که در نتیجه استفاده از آن فرد نه تنها اعتیادش

منابع

1) Address: <http://www.aftab.ab/discussion/topic.php?id=276>

۲) دکتر سعید شهرآز، دکتر احمد رضا دهپور. ایران فارما. تهران: تیمورزاده، طبیب ۱۳۸۱، چاپ سوم صفحه ۹۰-۸۹

3) Address: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?>

Db=pubmed cmd = show detail view and termo search= 6219903 and ordinal pos= entrez systemZ . pentrez. Pubmed

4) Address: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?>

Db=pubmed cmd = show detail view and termo search=6653131

5) Address: <http://www.congress60.org/defawt.aspx4>

Pagelid=62 related id = opfwopfwopap

۶) محمد آبگون. داروها ی ژنریک ایران همراه با اقدامات پرستاری / تهران: موسسه فرهنگی، نور دانش، ۱۳۷۷، صفحه

۱۲۴

7) www.pubmedcentral.Nih.gov/picrender.fcgi?

Tool=pubmedcentral and artid=1805810 and blobtype=pdf

8) Address: [http://weblog.zendehrood.com/comments.aspx?weblongid = dane stani memo id = 31152](http://weblog.zendehrood.com/comments.aspx?weblongid=dane%20stani&memo%20id=31152)

۹) روزنامه جامعه پرستاری - دارو درمان - سال دوم - شماره ۹ - شماره مسلسل ۲۰ - نیمه دوم مهر ماه هزار

و سیصد و هشتاد و شش - صفحه ۸